

Lausunto

20.3.2026

VN/7028/2026
VN/7028/2026-VM-9Työ- ja elinkeinoministeriö
kirjaamo.plm@gov.fi

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö 13.03.2026 luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta annetun lain ja arvonlisäverolain muuttamisesta

Valtiovarainministeriön lausunto huoltovarmuuslain ja arvonlisäverolain muuttamisesta

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta annetun lain ja arvonlisäverolain muuttamisesta (jäljempänä esitysluonnos).

Eduskunta hyväksyi huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta annetun lain (laki 107/2026, HE 145/2025 vp, jäljempänä huoltovarmuuslaki) 16.12.2025 ja laki tulee voimaan 1.4.2026. Huoltovarmuuslailla perustetaan virastomuotoinen Huoltovarmuuskeskus. Samalla Huoltovarmuuskeskuksen sekä huoltovarmuustoimenpiteiden rahoitusmallia uudistetaan siten, että Huoltovarmuuskeskuksen henkilöstö- ja toimintakulut rahoitetaan valtion talousarviosta. Valtion talousarvion ulkopuolinen huoltovarmuusrahasto (jäljempänä rahasto) säilytetään ja siihen tuloutetaan edelleen huoltovarmuusmaksu. Rahastosta maksetaan laissa erikseen määritellyt huoltovarmuustoimenpiteet. Rahaston tehtäviä ei laajenneta, vaan huoltovarmuuslaissa määritellään entistä tarkemmin, mihin toimenpiteisiin rahaston varoja voidaan käyttää. Huoltovarmuuskeskuksella ja rahastolla on erilliset kirjanpidot 1.4.2026 lähtien. Materiaalisen varautumisen varastot ja sekä materiaalisen varautumisen edellä mainitut omaisuuserät merkitään huoltovarmuuslain 30 §:n perusteella 1.4.2026 lukien rahaston taseeseen.

Esitysluonnoksessa tarkoituksena on muuttaa huoltovarmuuslakia ja arvonlisäverolakia (1501/1993). Lait olisi tarkoitettu tulemaan voimaan 1.5.2026.

Huoltovarmuuslakia täsmennettäisiin rahaston materiaaliseen huoltovarmuustoimintaan liittyvien tehtävien osalta. Huoltovarmuuslain 14 §:ää muutettaisiin siten, että rahaston tehtävänä olisi materiaaliseen varautumiseen liittyvien liiketoimintaperusteisten osto- ja myyntitoimien tekeminen sekä kiinteistöjen, maa-alueiden, rakennusten ja rakennelmien hankinta, vuokraus ja ylläpito. Huoltovarmuuskeskus tekisi edellä mainitut liiketoimet rahaston lukuun ja ne kirjattaisiin rahaston kirjanpitoon.

Arvonlisäverolain 1 §:n mukaan arvonlisäveroä suoritetaan liiketoiminnan muodossa tapahtuvasta tavarän ja palvelun myynnistä. Lain 6 §:n mukaan valtio on verovelvollinen 1 §:ssä tarkoitettusta toiminnasta. Lain voimassa olevan 7 §:n 1 momentin mukaan valtion liikelaitokset, Huoltovarmuuskeskus, maatalouden interventiorahasto, Suomen Pankki ja Kansaneläkelaitos ovat harjoittamastaan 1 §:ssä tarkoitettusta toiminnasta erikseen verovelvollisia.

Huoltovarmuuslain Huoltovarmuuskeskusta ja rahastoa koskevista muutoksista johtuen arvonlisäverolain 7 §:n 1 momenttiin lisättäisiin säännös siitä, että huoltovarmuusrahasto olisi erikseen

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Valtiovarainministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 28
00023 Valtioneuvosto

Snellmaninkatu 1 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.vm@gov.fi

verovelvollinen harjoittamastaan arvonlisäverolain 1 §:ssä tarkoitettua liiketoiminnan muodossa tapahtuvasta toiminnasta, eikä siihen sovellettaisi, mitä arvonlisäverolaissa säädetään valtiosta. Vastaavasti Huoltovarmuuskeskuksen valtion virastoksi muuttamisesta johtuen 7 §:n 1 momentista poistettaisiin säännös siitä, että Huoltovarmuuskeskus on erikseen arvonlisäverovelvollinen. Siihen sovellettaisiin siten sitä, mitä arvonlisäverolaissa säädetään valtiosta.

Valtiovarainministeriön vero-osasto on osallistunut esitysluonnoksen valmisteluun. Valtiovarainministeriö pitää esitysluonnosta lähtökohtaisesti kannatettavana. Arvonlisäverolain 7 §:n muutoksen osalta kyse on huoltovarmuuslain ja materiaalisen huoltovarmuustoiminnan muutoksista johtuvasta seurannaismuutoksesta. Huoltovarmuuskeskuksen nykyiset materiaaliseen huoltovarmuustoimintaan liittyvät tehtävät, kuten liiketoiminnan muodossa tapahtuvat materiaaliseen varautumiseen liittyvät tavaroiden hankinnat ja myynnit, olisi tässä yhteydessä tarkoitus siirtää huoltovarmuusrahastolle.

Valtiovarainministeriö toteaa kuitenkin, että esitysluonnoksen arvonlisäverotusta koskevia perusteita tulisi eräiltä osin tarkentaa. Luonnoksen sivulta 5 jaksosta 3.2, Arvonlisäverolaki, tulisi poistaa teksti ”Huoltovarmuusrahastosta maksetaan jatkossakin materiaaliseen varautumiseen liittyvät tehtävät. Koska rahastolla ei ole omia työntekijöitä Huoltovarmuuskeskus tekee tarvittavat materiaalisen varautumisen liiketoimet rahaston lukuun.”

Lisäksi luonnoksen sivulla 6 jaksossa 4.1, Vaikutukset valtion talousarvioon, oleva teksti tulisi muuttaa kuulumaan seuraavasti: ”Materiaalisen varautumisen liiketoimien määrää on vaikea ennakoida. Jos rahasto toteuttaisi esimerkiksi merkittäviä materiaalisen varautumisen hankintoja, olisi niihin sisältyvän, vähennettävän arvonlisäveron määrä merkittävä. Esimerkiksi vuoden 2025 kirjanpitolietojen mukaan liiketoiminnan palautettavan arvonlisäveron määrä oli noin 18 miljoonaa euroa.”

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Juha Majanen

Lainsäädäntöneuvos

Risto Sakki

Jakelu TEM Työ- ja elinkeinoministeriö

Tiedoksi TEM TTM Kilpailu ja huoltovarmuus, Eeva Vahtera
TEM TTM KIHU Huoltovarmuus, Mirjami Tanner

VN/7028/2026-VM-9

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: